

Економика підприємства

УДК 338.515:658.155

ПІДХІД ЩОДО МАКСИМІЗАЦІЇ ПРИБУТКУ ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Антоненко О.Б.

Автором проведено розробку засад управління прибутком, які враховують як загальні тенденції розвитку тарифної методики так і виключні особливості роботи кожного підприємства. Запропоновано наступні класифікації: факторів за можливістю повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах, за терміном повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах, за можливістю впливу енергокомпаній на фінансовий стан компанії в звітних періодах, що дозволяє виявити основи моделі управління прибутком.

Ключові слова: модель, підприємство, прибуток, управління.

Невід'ємним елементом управління прибутку підприємств-природних монополістів виступає цінова політика уряду. Зважаючи на специфіку діяльності енергопостачальних компаній, тарифи на передачу та постачання, а також роздрібні тарифи на електроенергію, які є джерелом формування доходів природних монополістів, затверджуються Національною комісією регулювання електроенергетики. Зважаючи на те, що енергопостачальні підприємства здійснюють свою діяльність в природно-монопольному секторі економіки, і попит на їх продукцію є нееластичним, обсяги наданих послуг з передачі та постачання електричної енергії не залежать від їх господарської діяльності.

Отже, за умови неможливості прямо впливати на рівень своїх доходів, менеджмент енергопостачальних компаній може максимізувати прибуток підприємства за рахунок розробки ефективної моделі управління прибутком в умовах існуючої тарифної методики України.

Особливо слабким, на погляд Г. Філюка, є науково-методологічні основи визначення методів та інструментів цінового регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у трансформаційній економіці [3, с. 25]. Ну думку Венгер, природні монополії значною мірою впливають прямо чи опосередковано на економіку країни в цілому. Навіть незначні підвищення у рівні тарифів чи погіршення якості продукції суб'єктів природних монополій негативно впливають на підприємства та населення, що користуються їхньою продукцією та послугами [1, с. 85]. Дослідження, проведені І.Ю. Кравченко, щодо особливостей функціонування природних монополій в Україні, виявили такі проблеми, як неефективність механізму ціноутворення, низька якість послуг, застарілі технології та відносно високий рівень заборгованості споживачів за отримані послуги. Крім того, ці проблеми взаємозв'язані та зумовлюють одна одну. Не викликає сумнівів той факт, що подібна ситуація спричиняє невідповідність структур і системи управління підприємствами природних монополій умовам інтегрування України в ринкову економіку [2, с. 18].

Однією з головних особливостей тарифоутворення в електроенергетичній галузі економіки України є наявність значної кількості прогнозних показників, які приймають участь при розрахунку роздрібних тарифів на електроенергію, в тому числі: прогнозована оптова ринкова ціна, прогнозний обсяг закупівлі е/е в ОРЕ, прогнозний обсяг закупівлі е/е безпосередньо у виробника, прогнозний обсяг НЗТВЕ, прогнозний корисний відпуск е/е споживачам. (за групами споживачів; за класами напруги; за тарифами диференційованими за періодами часу (двотонними, тритонними)), питома вага прогнозованого місячного обсягу купівлі е/е в ОРЕ, віднесеного до відповідного класу споживачів.

Всі зазначені вище прогнозні показники мають бути в подальшому скориговані до фактичного рівня. Будь-яке значне відхилення хоча б по одному з цих показників веде до неможливості спрогнозувати фінансові потоки, забезпечити належну календарну ув'язку грошових надходжень і вит-

рат як в розрізі місяця так і календарного року. Вартість окремих коригувань прямо пропорційно залежить від рівня прогнозованої оптової ринкової ціни, яка, в свою чергу, протягом останніх 5 років збільшилась більш ніж в два рази. Дані щодо розміру прогнозованої оптової ринкової ціни були взяті з відповідних постанов НКРЕ «Про затвердження прогнозованої оптової ринкової ціни на...», які щомісяця затверджуються Національною комісією регулювання електроенергетики (рис. 1).

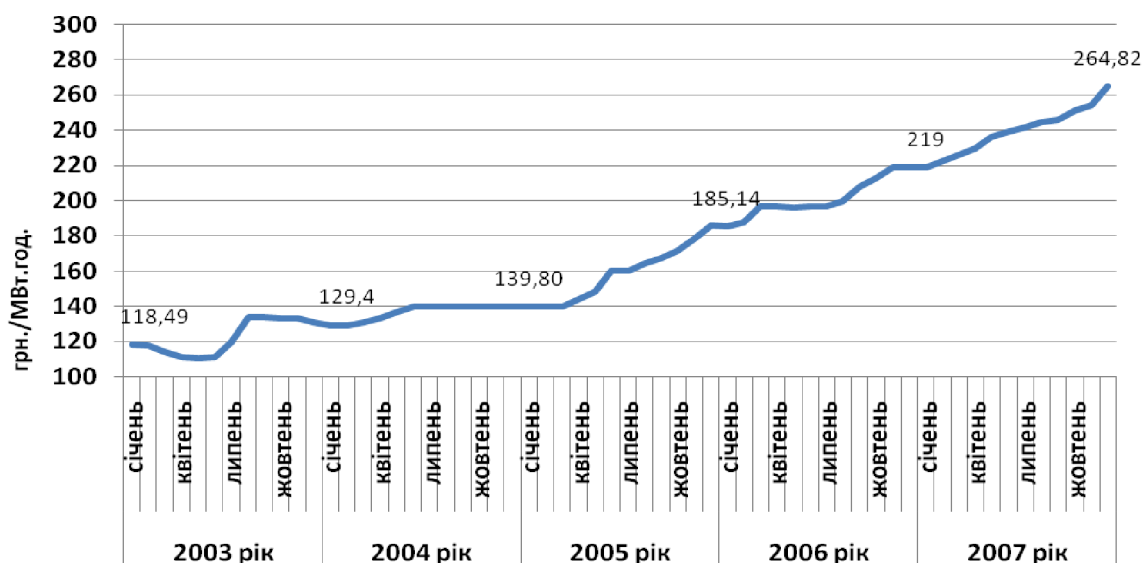

Рис. 1. Динаміка прогнозованої оптової ринкової ціни в 2003-2007 рр.

Стрімке зростання оптової ціни і одночасне п'ятивідсоткове обмеження зростання роздрібних тарифів на місяць, передбачене постановою КМУ № 745 від 15.08.2005 року «Про перехід до єдиних тарифів на електричну енергію, що відпускається споживачам» [4], в свою чергу призвело до того, що НКРЕ штучно зменшувала роздрібні тарифи на електроенергію для енергопостачальних компаній в звітних періодах і повертала недоотримані кошти через діючу систему тарифоутворення в наступних розрахункових періодах.

Метою статті є розробка загальних положень підходу управління прибутком, який враховує як загальні тенденції розвитку тарифної методики так і виключні особливості роботи кожного підприємства.

Загалом результативність моделі управління прибутком енергопостачальної компанії в умовах роботи на природно-монопольному ринку залежить від адекватності інформаційно-методологічного забезпечення такої моделі, під яким необхідно розуміти сукупність об'єктивної інформації щодо всіх недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в результаті існуючої тарифної методики, а також штучного заниження доходів компанії, первинного зведення, узагальнення та обробки з метою забезпечення потреб планування і контролінгу процесу формування прибутку. Зазначена результативність моделі може бути досягнута шляхом вирішення наступних завдань:

1. Систематизації всіх факторів за рахунок яких компанії недоотримують (надлишково отримують) кошти в звітному місяці і які мають бути вилучені (повернуті) в наступних періодах.
2. Систематизація всіх факторів за рахунок яких компанії недоотримують (надлишково отримують) кошти в розрізі фінансового року і які мають бути вилучені (повернуті) в наступному році.
3. Планування показників, які приймають участь при розрахунку роздрібних тарифів.
4. Контролінг доходів і витрат як складових процесу формування прибутку.
5. Створення програмного продукту «Автоматизоване робоче місце «Тарифоутворення» (далі АРМ «Тариф»).

Всі фактори, які мають місце в діючій системі тарифоутворення і впливають на прибуток енергопостачальних компаній можна класифікувати за наступними ознаками: за можливістю повернення (вилучення) коштів в майбутніх періодах; за терміном повернення (вилучення) коштів в майбутніх періодах; за можливістю впливу енергокомпаній на розмір коригувань в звітних періодах.

Класифікація факторів за можливістю повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах, розроблені нами в ході дослідження, представлена на рисунку 2. Всі фактори за рахунок яких компанії недоотримують або надлишково отримують додаткові кошти в звітному місяці, відповідно до представленої класифікації, підлягають поверненню (вилученню), або лягають додатковими прибутками (прямими збитками) на фінансовий результат енергопостачальних компаній.

Рис. 2. Класифікація факторів за можливістю повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах

Відповідно до діючої тарифної методики джерело повернення мають такі величини:

1. Відхилення прогнозованої оптової ринкової ціни від фактичної ціни купівлі електроенергії в ОРЕ, розраховане відповідно до Постанови НКРЕ №47 від 2001 року [5].
2. Різниця між сплаченою споживачами вартістю технологічних витрат електроенергії в мережах і нормативною вартістю ТВЕ, розрахована відповідно до Постанови НКРЕ № 654 від 2006 року [9].
3. Різниця між товарною виручкою яку отримало підприємство за єдиними роздрібними тарифами і товарною виручкою, яку мала б отримати компанія за роздрібними тарифами, розрахована відповідно до постанови НКРЕ № 707 від 2006 року [8].
4. Різниця між плановою і фактичною сумою компенсації втрат внаслідок постачання електроенергії за тарифами нижче економічно обґрунтованого рівня населенню і населеним пунктам, розрахована відповідно до постанови НКРЕ № 184 від 2001 року [6].

5. Різниця між плановою і фактичною сумою компенсації втрат внаслідок постачання електроенергії споживачам, які розраховуються за тарифами, диференційованими за періодами часу розрахована відповідно до постанови НКРЕ № 1487 від 2006 року [10].
6. Різниця між плановою і фактичною сумою компенсації втрат внаслідок постачання електроенергії вугледобувним підприємствам за тарифами нижче економічно обґрунтованого рівня, розрахована відповідно до постанови НКРЕ № 866 від 2007 року [12].
7. Різниця між плановою і фактичною сумою компенсації втрат внаслідок постачання електроенергії електротранспорту за тарифами на рівня як для населення, розрахована відповідно до постанови НКРЕ № 996 від 2007 року [13].
8. Фактичні збитки енергопостачальних компаній від здійснення постачання електроенергії побутовим споживачам, які розраховуються за тарифами, диференційованими за періодами часу, розраховані відповідно до постанови НКРЕ №27 від 2007 року [11].
9. Фактичні збитки енергопостачальних компаній від здійснення постачання електроенергії, що використовується для зовнішнього освітлення населених пунктів розраховані відповідно до постанови НКРЕ №198 від 2008 року [14].
10. Штучне коригування будь-якої з вище перелічених величин з боку компаній, або НКРЕ.

Відповідно до діючої тарифної методики, при розрахунку тарифів мають місце також величини, які не мають джерел повернення (вилучення) в наступних розрахункових періодах:

1. Вартість перевищення (економія) нормативних витрат електроенергії в мережах по відношенню до фактичних, як один з головних показників ефективності здійснення господарської діяльності, що впливає на рівень прибутку енергопостачальних компаній.
2. Недоліки тарифної методології. Одним з них є недолік повноти відшкодування коригування φ , яке розраховане відповідно до постанови НКРЕ №47 від 2001 року [5]. Повнота відшкодування споживачами даного коригування прямо пропорційно залежить від співвідношення прогнозних і фактичних обсягів купівлі електричної енергії в ОРЕ або безпосередньо у виробника. Тобто розмір коштів, які може недоотримати, або надлишково отримати енергопостачальна компанія в розрахунковому місяці, залежить від точності прогнозу.
3. Наявність коефіцієнту понаднормативних втрат електроенергії, який збільшує роздрібний тариф.
4. Вартість зміни обсягів корисного відпуску в порівнянні з тими, які закладені при розрахунку тарифів. При зростанні обсягів корисного відпуску електричної енергії енергопостачальна компанія отримує додаткові прибутки і навпаки. Відповідно до Процедури встановлення або перегляду тарифів, зміна обсягів корисного відпуску більш ніж на 5 відсотків має призводити до перегляду тарифів [7].

Запропонована нами класифікація факторів за терміном повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах представлена на рис. 3.

Всього в діючій системі тарифоутворення налічується п'ять способів повернення (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів. Відповідно до проведеного дослідження, четвертий спосіб не забезпечує в повному обсязі економічно обґрунтоване відшкодування збитків енергопостачальним компаніям внаслідок постачання електроенергії зазначеним споживачам з наступних причин:

1. Методикою не передбачений механізм відшкодування втрат у перші 2 місяці з моменту набуття чинності нормативного акту.
2. Компанії постійно недоотримують компенсацію (отримують її з затримкою в 2 місяці). В середньому по Україні щорічний збиток за рахунок цього фактору складає 260 тис.грн., а по окремих компаніях може перевищувати 1,2 млн.грн.
3. В умовах постійно зростаючої оптової ринкової ціни (дивись рис. 1), а, відповідно, і роздрібних тарифів, втрачається економічний зміст надання компенсації у розрахунковому періоді, у розмірі, який був визначений у базовому періоді, і є нижчим за суму необхідну для покриття збитків.

В ході дослідження була розроблена також класифікація приведених факторів за можливістю впливу енергокомпаній на фінансовий стан компанії в звітних періодах (рис. 4).

Рис. 3. Класифікація факторів за терміном (вилучення) недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в майбутніх періодах

За результатами досліджень виявлено, що виражене прогнозування показників, величина яких впливає на фінансовий стан енергопостачальних компаній може використовуватись як потужний інструмент в моделюванні прибутку підприємства. Так, середній розмір дотацій, які надавались енергопостачальній компанії в 2007 р., відповідно до першого способу компенсації втрат складає 16,6 млн. грн. в т.ч.: населенню та населеним пунктам – 13,31 млн. грн., споживачам, які розраховуються за тарифами, диференційованими за періодами часу – 1,95 млн. грн.; міському електричному транспорту за тарифами, встановленими на рівні, як для населення – 0,4 млн. грн.; вугільним підприємствам – 0,93 млн. грн.

Отже, в разі завищення прогнозних обсягів корисного відпуску електроенергії зазначеним категоріям споживачів на 6% при розрахунку дотацій, середня енергопостачальна компанія в звітному місяці буде мати можливість отримати додаткові кошти на рівні 1 млн. грн. Зазначена сума відповідно до діючої методології розрахунку тарифів буде вилучена при розрахунку тарифів через 2 місяці, але протягом зазначеного періоду в наявності компанії будуть вільні кошти, які можна використовувати на будь-які цілі – від погашення термінової заборгованості, використання на термінові ремонти і до зберігання грошей протягом 2 місяців на банківському депозиті. Штрафних санкцій за перевищення прогнозних обсягів корисного відпуску електроенергії для розрахунку дотацій в діючому законодавстві не передбачено, так як через 2 місяці зазначена різниця вилучається. Проте НКРЕ може вибірково перевіряти енергопостачальні компанії і самостійно обмежувати суму дотацій.

Необхідно також відмітити, що кошти отримані енергопостачальною компанією в жовтні-грудні звітного року будуть повернуті відповідно до діючої методики протягом січня-березня наступного року, отже, в разі завищення корисного відпуску для розрахунку дотацій протягом трьох останніх місяців року, середня енергопостачальна компанія може отримати додатковий прибуток в звітному році до 3 млн. грн., або навпаки в разі заниження – відповідний збиток.

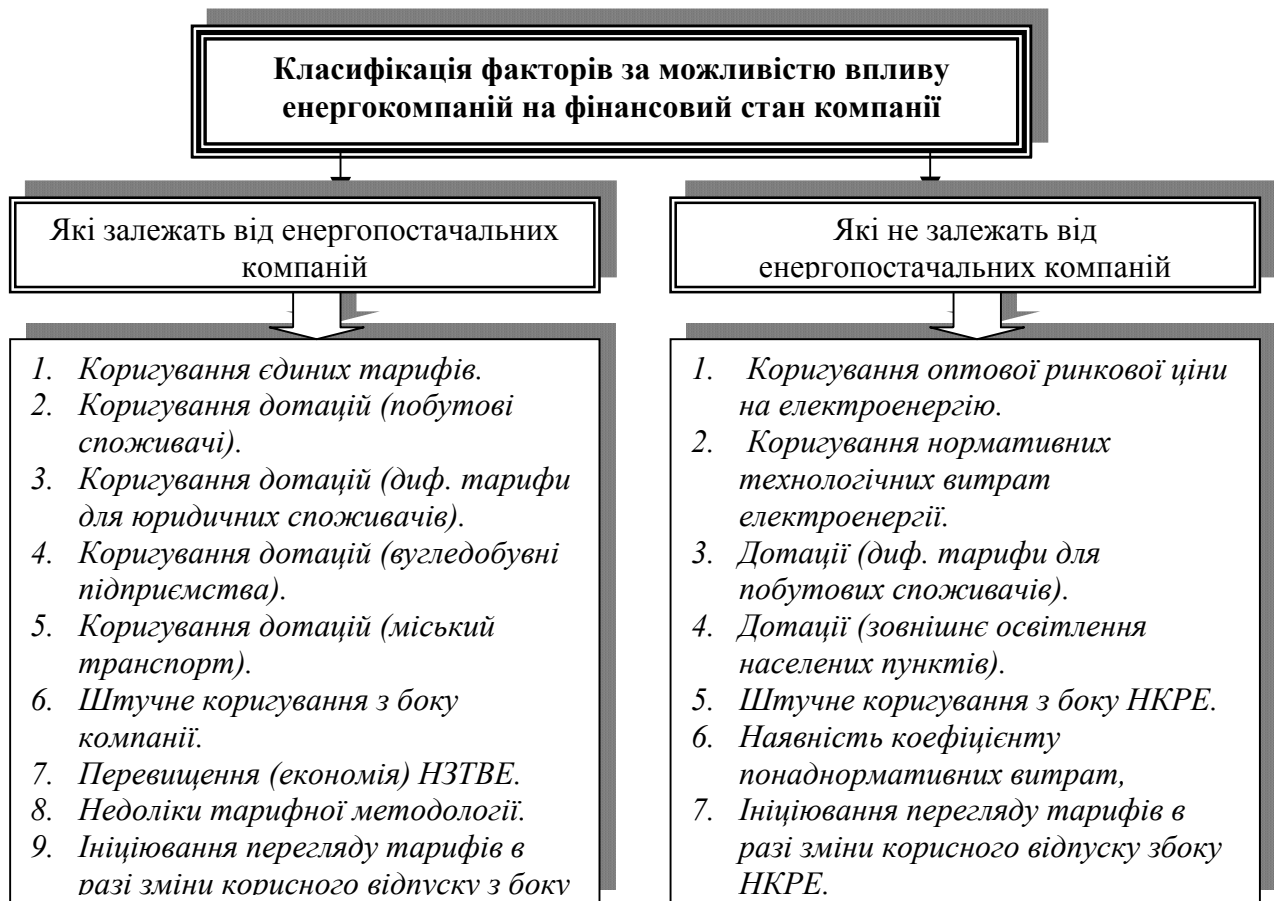

Рис. 4. Класифікація факторів за можливістю впливу енергокомпаній на фінансовий стан компанії в звітних періодах

Систематизації всіх факторів, за рахунок яких компанії недоотримують (надлишково отримують) кошти в розрізі фінансового року і які мають бути вилучені (повернуті) в наступному році відображає загальний вплив всіх факторів, які мають місце в діючій системі тарифоутворення, на фінансовий результат діяльності енергопостачальних компаній. За своєю сутністю, фактори, що впливають на прибуток енергопостачальних компаній в розрізі фінансового року є сумою коригувань за окремі місяці року (табл. 1).

Зважаючи на значний обсяг факторів, які впливають на прибуток енергопостачальної компанії як в розрізі місяця, так і розрізі фінансового року, а також різні методики розрахунку кожного показника відповідно до нормативних документів НКРЕ, нами був розроблений програмний продукт «Автоматизоване робоче місце «Тарифоутворення» (АРМ «Тариф»). За допомогою автоматизації побудованої емпіричної моделі управління прибутком, керівники енергопостачальних компаній зможуть вчасно і оперативно отримувати зведену інформацію по наступних напрямках:

- розмір недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в звітному місяці, які мають джерело повернення;
- розмір повернутих (вилучених) коштів з попередніх розрахункових періодів;
- розмір недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в звітному місяці, які не мають джерел повернення;
- розмір недоотриманих (надлишково отриманих) коштів в розрізі фінансового року.

Наочним прикладом результатів роботи програмного продукту «АРМ-Тариф» є виражений в грошовому вигляді аналіз впливу всіх вищевикладених факторів (таблиця 2 і 3) на фінансовий результат енергопостачальної компанії в 2007 році. Враховуючи конфіденційність інформації, представленої в таблицях 2 і 3, ми не приводимо назву енергопостачальної компанії, проте це одна з 40 енергопостачальних компаній України, яка ефективно здійснює свою господарську діяльність за цілим переліком показників і починаючи з 2007 року використовує даний програмний продукт, як головний індикатор для ефективної моделі управління прибутком енергопостачальної компанії в діючих умовах тарифоутворення.

Таблиця 1.

Систематизація факторів, що впливають на прибуток енергопостачальних компаній в розрізі фінансового року відповідно до діючої тарифної методики

№ п. п	Фактор, що впливає на рівень прибутку	Механізм розрахунку	Можливий вплив на прибуток енергопостачальної компанії
Фактори, які мають джерело повернення (вилучення)			
1	Коригування нормативних технологічних витрат	сума коригувань за листопад- грудень	позитивний або негативний
2	Коригування оптової ринкової ціни на електроенергію		
3	Коригування єдиних тарифів	сума коригувань за січень-грудень;	
4	Коригування дотацій (побутові споживачі)	сума коригувань за жовтень-грудень	
5	Коригування дотацій (диф. тарифи для юридичних споживачів)		
6	Коригування дотацій (вугледобувні підприємства)		
7	Коригування дотацій (міський транспорт)		
8	Дотації (диф. тарифи для побутових споживачів)	сума дотацій за жовтень-грудень	негативний
9	Дотації (зовнішнє освітлення населених пунктів)		
10	Штучне коригування з боку компанії	сума за січень-грудень	позитивний або негативний
Фактори, які не мають джерело повернення (вилучення)			
1	Вартість перевищення (економія) нормативних технологічних витрат електроенергії по відношенню до фактичних ТВЕ;	сума за січень-грудень	позитивний або негативний
2	Недоліки тарифної методології		позитивний
3	Наявність коефіцієнту понаднормативних витрат електроенергії;		
4	Зміна обсягів корисного відпуску в порівнянні з тими, які закладені при розрахунку тарифів		позитивний або негативний

Як видно з таблиці 2, підприємство в 2007 році за рахунок факторів, які мають джерело вилучення, додатково отримало 4,056 млн.грн. Сума коштів, які були повернуті компанії в звітному році, (недоотримані в жовтні-грудні 2006 року) склала 2,682 млн.грн. Загальний вплив на фінансовий результат компанії в 2007 році склав 6,738 млн.грн.

Таблиця 2.

Вплив факторів, які мають джерело повернення (вилучення), на прибуток енергопостачальної компанії в 2007 році, тис.грн.

№ п/п	Показник	Надлишково отримано (недоотримано) в звітному році	Повернуто (вилучено) в звітному році	Вплив на фінансовий результат
1	Коригування по єдиних тарифах	317	-	317
2	Коригування прогнозованої оптової ціни	128	1 518	1 646
3	Коригування НЗТВЕ	-269	1 045	776
4	Коригування дотацій (населення)	-4 069	-283	-4 352
5	Коригування дотацій (диф тарифи юрокуспоживачів)	653	0	653
6	Дотації (диф тарифи побут споживачі)	-30	0	-30
7	Дотації (зовнішнє освітлення)	-730	403	-328
8	Коригування дотацій (міський електротранспорт)	-19	0	-19
9	Коригування дотацій (вугледобувні підприємства)	0	0	0
10	Помилки, штучне зменшення (-), збільшення (+) суми коригування, дотацій в звітному місяці	8 076	0	8 076
	Всього	4 056	2 682	6 738

Таблиця 3.

Вплив факторів, які не мають джерел повернення (вилучення), на прибуток енергопостачальної компанії в 2007 році, тис.грн.

№п/п	Показник	Всього
1	Недолік методики коригування "Дельта С"	300
2	Вартість економії (понаднормативу в звітному періоді)	10 503
3	Зміна обсягів корисного відпуску	5 247
	Всього	16 050

За даними таблиці 3 можна зробити висновок про ефективну роботу компанії по таких напрямках: прогнозування обсягів купівлі в ОРЕ з метою максимізації надходження додаткових коштів за рахунок виявленого недоліку методики коригування «Дельта С» – 300 тис. грн.; вартість економії нормативних витрат електроенергії – 10 503 тис. грн.; додаткові надходження від фактичної зміни обсягів корисного відпуску в порівнянні з тими, які закладені при розрахунку тарифів – 5 247 тис.грн. Загальний вплив факторів, які не мають джерел повернення (вилучення), на фінансовий результат діяльності компанії в 2007 складає 16,050 млн.грн.

ВИСНОВКИ

Враховуючи всі фактори, розглянуті в таблицях 2 і 3, загальний вплив на фінансовий результат зазначеного енергопостачального підприємства в 2007 р. складає 22,8 млн.грн. додатково отриманих грошових коштів. Найвагомішим фактором, який вплинув на фінансовий стан компанії є зміна обсягів корисного відпуску в порівнянні з тими, які закладені при розрахунку тарифів та вартість економії нормативних витрат електроенергії.

Розроблена автоматизована модель управління прибутком в умовах існуючої тарифної методики України є потужним інструментом для досягнення компанією поставлених цілей з метою забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами для ефективного ведення господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Венгер В. Державне регулювання цін на продукцію природних монополій / В. Венгер // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 82-89.
2. Кравченко І. Ю. Ринкам природних монополій ефективне регулювання / І. Ю. Кравченко // Економіка України. – 2006. – № 6. – С. 12-19.
3. Филюк Г. Теорія і практика цінового регулювання діяльності суб'єктів природних монополій / Г. Филюк // Економіка України. – 2005. – № 12. – С. 25-34.
4. Про перехід до єдиних тарифів на електричну енергію, що відпускається споживачам : Постанова КМУ № 745 від 15.08.2005 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008 р. – Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
5. Про затвердження Порядку формування роздрібного тарифу на електроенергію для споживачів (крім населення і населених пунктів) ліцензіатами з постачання електроенергії за регульованим тарифом : постанова НКРЕ №47 від 22.01.2001р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008 р. – Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
6. Про затвердження Положення про порядок надання ліцензіатам з постачання електричної енергії за регульованим тарифом компенсації втрат від здійснення постачання електроенергії побутовим споживачам : постанова НКРЕ №184 від 26.02.2001 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008 р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
7. Про затвердження Процедури встановлення або перегляду тарифів для ліцензіатів з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами та з постачання електроенергії за регульованим тарифом : постанова НКРЕ № 801 від 01.08.2001р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008 р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
8. Про затвердження Порядку розрахунку єдиних роздрібних тарифів на електричну енергію, що відпускається для кожного класу споживачів, крім населення, населених пунктів та зовнішнього освітлення, на території України : постанова НКРЕ №707 від 26.08.2005 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
9. Про затвердження Положення про порядок подання, визначення та затвердження економічних коефіцієнтів нормативних технологічних витрат електроенергії : постанова НКРЕ №654 від 25.05.2006р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
10. Про затвердження Положення про порядок надання ліцензіатам з постачання електричної енергії за регульованим тарифом компенсації втрат від здійснення постачання електроенергії споживачам за тарифами диференційованими за періодами часу : постанова НКРЕ № 1487 від 16.11.2006 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
11. Про затвердження Порядку надання ліцензіатам з постачання електричної енергії за регульованим тарифом компенсації втрат при здійсненні постачання електроенергії побутовим споживачам, які розраховуються за тарифами, диференційованими за періодами часу : постанова НКРЕ № 27 від 18.01.2007 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
12. Про затвердження Порядку встановлення роздрібних тарифів на електричну енергію для вугледобувних підприємств : постанова НКРЕ № 866 від 26.06.2007 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
13. Про затвердження Порядку надання ліцензіатам з постачання електричної енергії за регульованим тарифом компенсації втрат від здійснення постачання електричної енергії міському електричному транспорту за тарифами, встановленими на рівні, як для населення : постанова НКРЕ № 996 від 26.07.2007р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.
14. Про затвердження Порядку надання ліцензіатам з постачання електричної енергії за регульованим тарифом компенсації втрат від здійснення постачання електричної енергії, яка використовується для зовнішнього освітлення населених пунктів : постанова НКРЕ № 198 від 21.02.2008 р. : офіційний текст зі змін. станом на 01.04.2008 р. - Режим доступу : система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН.